

Marita Petersen, stjóri í Sernámsdeplinum:

Orkan á deplinum betri gagnnýtt

Taliundirvísingin til börn undir skúlaaldur í Tórs-havnar kommunu er flutt í Sernáms-depilin. Samskip-anin av undirvís-ingini er fyri at veita børnum meiri regluliga undirvísing. – Tað hevur verið ógvuliga slítandi fyri tey, sum hava arbeitt við undirvísingini og ar-beiðsumhvørvið hevur ikki verið nóg mennandi pedagogiskt. Sam-stundis hava vit rættiliga avmark-aða orku, játtanin er ov lítil í mun til tørvin sum er, og eisini tí hevur verið neyðugt at broytt virksem-ið fyri at gagn-nýta tað betri, sigur Marita Petersen, stjóri

Marita Petersen er stjóri í Sernámsdeplinum. Henda myndin varð tikin, tá Marita varð sett í stjórastarvið í Sernámsdeplinum um ársskiftið
Mynd: Jens Kr. Vang

TURID KJØLBRO

Í Sernámsdeplinum, tí sum fyrr hevur titið Skúlin á Trøðni og Sernámsfrøðiliga Ráðgevingin, eru umleggingar farnar fram í virkseminum, ið hava til endamáls at samskipa og gagn-nýta orkuna á stovnunum betri. Um ársskiftið varð alt sernámsfrøðiliga virksemið og taliundirvísingin lögð saman undir Sernámsdepin. Við umleggingini er samstundis ein samanrenning farin fram millum talilærarar í deplinum og tey, sum hava starvast í Tórs-havnar kommunu.

Arbeiðsokið hjá deplinum er stórt, og fevnir um øll børn í Føroyum í aldri 0–18 ár. Brotyngarnar, sum eru framdar í virkseminum í seinastuni, eru serliga í sambandi við børn undir skúlaaldur.

– Taliundirvísingin hevur seinnu árin verið skipað á tann hátt, at talilærarar í Suðurstreymoy eru farnir heim til barnið ella á dagstovnin, har barnið gongur, at geva talifrálæru. Henda skipanin hevur ikki verið nóg góð og orkan á økinum hevur ikki verið nóg væl

beiddur við taliundirvísingini. Arbeiðsumhvørvið hevur ikki verið nóg mennandi pedagogiskt og tað hevur borið illa til hjá talilærarunum at tosa við starvsfelagarar um ávís mál og viðurskipti. Samstundis hava vit rættiliga avmarkaða orku, játtanin er ov lítil í mun til tørvin sum er, og tí hevur verið neyðugt at broytt skipanina fyri at gagnnýta hana betri, sigur Marita Petersen.

– Meginreglan er, at børn í Suðurstreymoy, sum hava brúk fyri taliundirvísing, fáa frálæru í talibólki, ið fer fram í Sernámsdeplinum og hesa undirvísingina røkja antin talilærarar, sum hava starvast úti á stovnunum ella teir, ið eru tilknýttir Sernámsdepin.

Talilærarar eru í øllum kommunum í Føroyum og øll børn, sum fáa taliundirvísing verða tilmeldað í Sernámsdeplinum, sum samskipar alt virksemið á økinum.

– Taliundirvísingin í restini av landinum er óbroytt, men við umhugsa at gera talibólkar kring landið eisini, sigur Marita Petersen.

Góðar royndir

– Orsøkin til, at vit hava samskipað taliundirvísingina í Sernámsdepin er fyrst og fremst fyri at veita børnum meiri regluliga undirvísing, men tað hevur eisini verið hugsað um lærararnar. Tað hevur verið ógvuliga slítandi fyri tey, sum ar-

beiddur við taliundirvísingini. Arbeiðsumhvørvið hevur ikki verið nóg mennandi pedagogiskt og tað hevur borið illa til hjá talilærarunum at tosa við starvsfelagarar um ávís mál og viðurskipti. Samstundis hava vit rættiliga avmarkaða orku, játtanin er ov lítil í mun til tørvin sum er, og tí hevur verið neyðugt at broytt skipanina fyri at gagnnýta hana betri, sigur Marita Petersen.

Børn í Suðurstreymoy, sum hava brúk fyri taliundirvísing, koma í talibólki í Sernámsdeplinum eina til tvær ferðir um vikuna í hálvan annan tíma. Sernámsdepin skipar í samstarvi við Tórshavnar kommunu fyri, at børnin verða koyrd til stovnin, dagrøktina ella heimið, tá undirvísingin er liðug. Børn, sum búgva uttan fyri Suðurstreymoy, hava eisini møguleika at koma í talibólki, tá syrgja foreldrin fyri flutninginum til og frá.

– Royndirnar vit hava av umleggingini eru góðar. Bæði stovnsleiðarar, starvsfólk her á stovnunum og brúkararnir annars eru væl nøgd við brotyngarnar, sigur Marita Petersen.

Játtanin til taliundirvísingina er undir játtanini til sernámsfrøðiligt virksemi á fólkaskúlaøkinum. Hon svarar til uml. seks talilærarastørv kring alt landið. Sandoyggin hevur til dømis eitt fjórðingsstovr og Suðuroyggin minni enn eitt heilt stovr.

– Fíggjarkarmurin svarar ikki til veruliga tørvin og tí koma børn á bíðilista. Serliga í summum økjum er langur listi av børnum, sum bíða eftir taliundirvísing og tá mugu lærararnir raðfesta. Øll børn hava ikki brúk fyri undirvísing alla tíðina. Tá ið tey hava fingið undirvísing eina tíð, t.d. 3 mánaðir verður steðgað á. Verður mett tá, at tey hava brúk fyri undirvísing aftur, koma tey til aftur, sigur Marita Petersen.

Støðan heilt burturvið
Í mun til aðrar trupulleikar, ið børn kunnu hava, er lutfastiga lætt at kanna, staðfesta og víðgera børn við talitruppuleikum. Verri er, tá børn verða tilmeldað Sernámsdepin við øðrum trupulleikum, sum kann taka tíð at kanna. Tá skulu børnin vanliga eygleiðast

leingi, kannast hjá sálarfrøðingi, ráðgevast og víðgerast.

– Á tí økinum líkast játtanin púra stovnum. Vit hava bara ein sálarfrøðing, sum burturav arbeiðir við sálarfrøði. Almennaverkið hevur ongan sálarfrøðing. Støðan er heilt burturvið. Og tá bert ein sálarfrøðingur er til taks hjá okkum, verður trýstið á ráðgevarnar ógvuliga stórt og ónøgðin stór. Tí er einki annað at gera enn at seta á bíðilista og bíði-tíðin er umleið eitt hálvt ár, sigur Marita Petersen.

Ráðgeving til dagstovnar

Sernámsdepin býður eisini ráðgeving til dagstovnar kring landið. Hendan ráðgevingin er ætlað leiðslu og starvsfólki í dagstovnunum í neyvum samstarvi við fasta ráðgevan í økinum. Í hesum sambandi er landið býtt í sjeið øki, og ávís starvsfólk í Sernámsdeplinum vitja stovnarar í økinum eina ferð um mánaðin. Ráðgevingin í økinum hevur samband við onnur fólk í økinum, sum hava við børn undir skúlaaldur at gera.

– Vit hava ikki gloymt børnin sum eru í dagrøkt ella heima, men í løtuni tora vit ikki at gloypa um meiri. Dagrøktarbørnin koma ikki av sær sjálvum undir hesa skipanina. Tí er vandin fyri, at børn, sum hava trupulleikar, detta niður ímillum, nóg stórra í dagrøktini enn á dagstovnunum. Foreldur hava altíð møguleika at venda sær til Sernámsdepin, um tey meta, at okkurt er áfátt, sigur Marita Petersen.

Undanfarnar ár hevur eisini verið møguleiki hjá foreldrum og fakfólki at koma og tosa við starvsfólkini í Sernámsdeplinum um ivasurningar í sambandi við børn. Henda ráðgevingin verður kallað tann opna ráðgevingin og ætlanin er at halda fram við skipanini.

– Í ráðgevingini eru ein pedagogur og ein talilærari. So kann tað vera at tey ráða foreldrunum ella starvsfólkunum á stovnunum á fara víðari við fyrispurningunum. Hetta hevur verið ein royndarskipan og royndirnar vit hava higartil eru ógvuliga góðar, sigur Marita Petersen.